

ANÀLISI I PROPOSTES DE LES ENTITATS I GRUPS DE DONES, FEMINISTES I AMB PERSPECTIVA DE GÈNERE PER A LES POLÍTIQUES MUNICIPALS COVID-19

Grup de Treball COVID-19 del Consell de les Dones de Barcelona

Índex

INTRODUCCIÓ	1
1. ECONOMIA	2
2. MODEL URBÀ	6
3. COHESIÓ SOCIAL	7
4. CULTURA, EDUCACIÓ, CIÈNCIA I ESPORTS	16
BIBLIOGRAFIA I REFERÈNCIES	19

INTRODUCCIÓ

A continuació es recull una **diagnosi de les principals característiques de gènere** que ha tingut la crisi sanitària del COVID-19 i que pot tenir la crisi econòmica que se'n derivarà a la ciutat de Barcelona; així com **propostes d'actuació** per a donar-hi resposta.

Aquest document sistematitza **problemàtiques i propostes** presentades tant per diferents col·lectius¹ durant el període de l'emergència del COVID-19, com les sorgides en el Grup de Treball sobre l'impacte de gènere del Consell de les Dones de Barcelona que es va celebrar el passat 13 de maig. Aquestes darreres marcades en color.

Aquesta **proposta d'actuacions municipals** està orientada a **pal·liar, des de la perspectiva de gènere, els efectes de la crisi econòmica i social derivada de l'emergència sanitària del COVID-19**. Es recullen propostes que poden ser abordades des de les competències municipals a curt i mig termini.

La informació s'estructura en 4 àmbits sectorials que són també els àmbits prioritaris d'intervenció definits pel Pacte per Barcelona:

1. Economia.
2. Model Urbà.
3. Cohesió social.
4. Cultura, educació, ciència i esports.

¹ Aquestes s'han extret de les demandes i manifestos plantejats per múltiples entitats, centres de recerca i organismes privats del nostre entorn. Específicament, s'ha recollit el sentir, l'expertesa i les necessitats de les organitzacions feministes i de dones de la ciutat. La part final del document incorpora les referències bibliogràfiques.

En termes de reflexió general, transversal pels quatre àmbits es planteja que **no es pot parlar d'una "nova normalitat" doncs la normalitat d'abans de l'emergència sanitària no era gens normal per a les dones**. Cal, per tant, anar en compte amb els relats socials i polítics i apostar per **construir discursos que ens portin a dir i definir que un altre món és possible**, que permetin superar una normalitat plenament anormal, que la situació actual ha posat en evidència accentuant les desigualtats i les violències estructurals ja existents.

1. ECONOMIA

Diagnosi:

La diagnosi que es realitza en aquest àmbit parteix de la base que **l'economia monetària és sostinguda per l'economia domèstica i de les cures no remunerada, invisible i portada a terme sobretot per les dones**. Així, en aquest àmbit es parla tant de la situació del mercat laboral com de les cures no remunerades.

- Si bé s'estan fent públiques dades de desocupació i ERTOS com a conseqüència de la crisi sanitària, s'observa escassa visibilització de les diferències entre dones i homes. Això pot provocar que no es tinguin en compte les característiques específiques de les dones al mercat de treball a l'hora de plantejar les mesures futures de recuperació.
- Els ERTOS, el tancament forçat d'empreses, la limitació d'activitats econòmiques, etc. han tingut i tenen un impacte especialment per a les treballadores més vulnerables, les més precàries i amb feines informals.
- Les dones componen gran part de les plantilles sanitàries, de neteja, serveis socials i d'atenció a les persones, de cures, i són la majoria del personal en supermercats i botigues. Això indica que, tot i que les dones sembla que són lleugerament més resistents al COVID-19, tenen més possibilitats de contagi i es troben més exposades al virus per les seves activitats laborals.
- Dins el règim general de la seguretat social, el sistema especial de les treballadores de la llar i les cures no cobreix el dret a l'atur. Amb tot, el govern de l'estat ha aprovat el subsidi extraordinari per falta d'activitat d'aquestes treballadores.
- Cal tenir en compte, però, que moltes de les treballadores de la llar i les cures no estaven al mercat de treball formal. Han estat les primeres "acomiadades" per la crisi, sense cobertura d'atur ni, en molts casos, possibilitats d'accés a les prestacions previstes pel Govern de l'Estat.
- Les cures i l'atenció a les persones s'han incrementat de manera exponencial si s'han assumit fonamentalment des de les llars. En aquesta situació de tancament d'escoles, instituts, centres de dia, casals de gent gran, etc., les tasques de cura s'han disparat incrementant, sobretot, les càrregues de treballs de les dones.
- Les persones que poden portar a terme la seva feina en modalitat de teletreball han hagut de compatibilitzar-les amb la cura a les criatures, les persones dependents i l'atenció a possibles casos positius o altres malalties.

- Les treballadores en els sectors essencials també han hagut de continuar harmonitzant les seves tasques remunerades en situació d'emergència, en un moment en què la mobilitat era més difícil, amb els treballs domèstics i de cures.
- En aquest context, les dones cap de famílies monomarentals es troben amb serioses dificultats per mantenir feines que, moltes vegades, ja eren precàries.
- Hi ha moltes dones en situació administrativa irregular i en economia submergida, no cobertes per cap ERTO i sense ingressos, sovint només poden accedir a algunes ajudes socials municipals.
- A curt termini es preveu:
  - Fort impacte de la crisi econòmica derivada de la crisi sanitària en sectors molt feminitzats (turisme, serveis, etc.) i amb una elevada presència de la modalitat de contractació de fixos discontinus.
  - Necessitat de repensar l'economia de la dependència: serveis i prestacions d'atenció a la dependència, especialment de la gent gran.
- Necessitat de trobar sistemes d'abordatge de la pobresa molt feminitzada que es troben les entitats i els serveis socials.
- Existeix el risc que la xarxa d'entitats feministes i de l'Economia Social i Solidària quedi greument danyada per l'impacte econòmic i social de la crisi.
- La suspensió o endarreriment de les convocatòries de subvencions pot comprometre la viabilitat d'entitats i projectes comunitaris.
- Riscs de desaparició i invisibilització de moltes de les associacions gestionades per dones que també estan patint greus repercussions econòmiques i de bretxa econòmica i tecnològica. I el perill d'exploació de les dones de les xarxes associatives.
- Cal estar alerta en relació amb les polítiques de conciliació, teletreball i reforma horària i articular mesures que no aprofunditzin les desigualtats de gènere.
- Necessitat de desenvolupar la Llei de l'autonomia personal i dependència, i posar l'accent perquè faci possible l'autonomia de les persones en general i de les dones en particular.

Propostes d'actuació:

El quadre següent recull les principals propostes que poden ser abordades des de les competències municipals extretes dels manifestos, comunicats i demandes de les entitats feministes i de dones de la ciutat i resta de teixit social.

Actuació	Termini	
	Emergència / Curt	Mig

Comunicació de dades segregades per sexe, així com el càlcul de la bretxa salarial, de les persones que estan a primera línia en els serveis essencials, tal com s'han definit normativament, per a la gestió d'aquesta crisi (personal sanitari, cuidadores, assistents socials, personal de neteja, caixeres de supermercat, paradistes dels mercats, personal de transport públic, etc.).	✓	
Dotar amb caràcter immediat d'un ajut a les mares amb criatures petites que s'hauran de reincorporar a la feina mentre les escoles segueixin tancades, per fer front a les despeses derivades de les cures dels nens i nenes.	✓	
Revisar en clau de gènere les mesures de teletreball plantejades com a excepcionals, perquè estan sobrecarregant el treball global de les dones, generant més obstacles i tornen a reproduir, novament, la divisió sexual dels treballs, la doble presència i la desigualtat en l'accés als mitjans tecnològics.	✓	
Reforma horària i reducció de jornades de treball, menys hores i més efectives, fent més conciliadors els horaris de les jornades de treball.		✓
Renda mínima per a les mares amb risc de pobresa.		
Planificar i posar en marxa polítiques actives d'ocupació i polítiques socials que permetin sortir de la crisi sense que hagin de pagar les conseqüències els col·lectius més febles.		✓
Instar al govern de l'Estat a ratificar el Conveni 189 de la OIT sobre les treballadores domèstiques (ex: homologar les condicions del Sistema Especial de treballadors/es de la llar amb les de la resta de treballadors/es del Règim General de la Seguretat Social).	✓	
Instar al govern de l'Estat a la regularització extraordinària de les persones immigrades que es troben en situació administrativa irregular.	✓	
Instar l'administració competent a agilitzar l'homologació i reconeixement de titulacions expedides en altres països (ex: geriatria, infermeria, treball social, etc.). Subvencionar aquests tràmits, que resulten molt costosos per a gran part de les persones migrades.		✓
Oferir llocs de treball en l'àmbit de les cures a dones en situació administrativa irregular i facilitar la seva regularització (ex: personal sanitari, de neteja, etc.).	✓	
Reforçar el personal d'atenció municipal en temàtica de cures, davant el previsible augment de consultes, sol·licituds i gestions quan acabi el període de confinament, vetllant per l'adaptació dels serveis a la diversitat lingüística i cultural (ex: gran part de treballadores són d'origen migrat).		✓
Escoles Bressol gratuïtes.		✓
Aplicació real i efectiva de la Llei de Dependència.		✓
Dictar, amb caràcter immediat, solucions econòmiques i fiscals per donar suport a les petites empreses de dones.	✓	
Crear i implementar un Pla de suport a les dones treballadores per compte propi per garantir la prestació per persones autònomes per cessament d'activitat i que sigui complementada fins el Salari Mínim Interprofessional.		✓
Revisió dels pressupostos per al 2020, amb un augment significatiu i transparent en totes les partides socio sanitàries, salut (tant en recursos		✓

com en recerca) i educació.		
Elaboració d'un pla de contingència perquè el teixit d'entitats petites de la xarxa feminista i l'Economia Social i Solidària no desaparegui o quedi greument danyat. El pla hauria d'estar alineat amb les demandes i necessitats expressades per les pròpies entitats i col·lectius.	✓	
En relació a la convocatòria general de subvencions: ·Que es permeti la reformulació dels projectes ja presentats i pendents de resolució. ·Que s'accelerïn els pagaments de les subvencions en curs. ·Que les resolucions es publiquin sense excedir un termini de 15 dies després del cessament de l'estat d'alarma. ·Que es flexibilitzin i adaptin les bases de les noves contractacions d'aquest any en curs.		✓
Articular mesures per a la protecció de famílies monomarentals i per pal·liar els treballs de conciliació i cures de nens i nenes (i persones malaltes o dependents).		✓
Articular mesures de conciliació clares i urgents, que no provoquin un pas enrere en els drets de les dones	✓	✓
Analitzar què passarà amb la irrupció del teletreball, perquè no vagi en detriment de les dones i l'ús" diferencial que es pugui fer en clau de gènere.		✓
Treballar per a promoure la corresponsabilitat de les empreses.	✓	✓
Aprofundir en el drets laborals de les dones en situació de violència masclista.		✓
Posar al centre dels pactes socials la necessitat de donar valor als treballs de cura, majoritàriament en mans de treballadores, exigint que es transformi en la reducció de les bretxes salarials, l'aplicació de plans igualtat i millors condicions salarials i laborals. Cal garantir el compromís dels diferents agents socials.	✓	✓
Ampliar els supòsits de les prestacions i ajudes perquè arribi a les persones que s'estan quedant fora.	✓	
Pal·liar la manca de recursos i precarietat de les entitats que atenen a les dones, que es sostenen amb greus limitacions, i que es veuran amb dificultats de fer front a l'allau de demandes que es podran donar post confinament.		✓
Urgència d'articular i fer efectives subvencions municipals per a entitats que estan atenent i sostenint les situacions de vulnerabilitat que viuen moltes dones de la ciutat, amb unes estructures, mitjans i llocs de treball en precari.	✓	
Posar en marxa la Renda Mínima Garantida com a eina per combatre la feminització de la pobresa.	✓	✓

2. MODEL URBÀ

Diagnosi:

- Tot i la reducció del trànsit rodat i l'augment de l'espai per als vianants, els carrers encara es perceben insegurs per a vianants i ciclistes. Massa permissivitat al comportament de persones conductores de vehicles motoritzats (ja siguin motos, cotxes, camions...), castigant la mobilitat sostenible i no la contaminant.
- Durant el confinament, s'ha desincentivat l'ús de les bicicletes, un mitjà òptim de desplaçament, per informacions contradictòries i restriccions a la mobilitat.
- En un context de davallada històrica de la mobilitat, s'ha produït una reducció en l'ús del transport públic molt superior a la del vehicle privat motoritzat, fent que per primera vegada en moltes dècades l'ús diari del cotxe i la moto siguin superiors al del metro i bus a Barcelona.
- Tot i la reducció històrica de la demanda, de prop del 90%, els diversos serveis de transport públic col·lectiu (bus, tramvia, metro i tren) presten una oferta al voltant del 60% per assegurar el distanciament personal entre persones usuàries.
- A mig termini, el distanciament social de 2 metres pot dificultar al transport públic poder oferir la capacitat necessària per complir les seves funcions.

Propostes d'actuació:

Actuació	Termini	
	Emergència / Curt	Mig
Revisar la planificació ciclista de forma participativa, integrant una perspectiva diversa i de gènere interseccional.		✓
Visibilitzar i impulsar iniciatives diverses, feministes i per a la promoció de la bicicleta entre les dones i identitats dissidents.		✓
Ampliació, millora, connexió i manteniment de la xarxa de bicicleta, dissenyada pensant en la diversitat de cossos i ritmes que existeix.		✓
Completar i millorar la connexió interurbana.	✓	
Reduir l'espai i la velocitat dels vehicles a motor per disminuir la contaminació i el soroll.		✓
Ampliar la xarxa d'aparcaments.		✓
Millorar l'autonomia ciclista de persones dependents.		✓
Mesures d'abordatge de l'assetjament viari i sexual.		✓
Ampliació i millora del servei públic de bici compartida.	✓	✓
Regular l'ocupació de l'espai i els serveis públics que fan els sistemes de bicis i patinets privats.		✓
Incrementar la sensibilització i l'educació ciclista en el moment actual amb campanyes educatives per incentivar l'ús de la bici com a mitjà de mobilitat més segur, autònom i que contribueix a reduir contaminació.		✓
Regular la convivència amb altres ginys de mobilitat sostenible.		

Garantir que els Cossos de Seguretat no actuïn de manera arbitrària contra el col·lectiu ciclista pel fet d'anar en bici.	✓	
Volem que Barcelona esdevingui una ciutat amb tots els carrers amb infraestructura pròpia o velocitats màximes que permetin circular a la bicicleta de forma segura i còmoda i on tots els carrers de més de 2 carrils tinguin infraestructura ciclista pròpia.		✓
Assegurar una adequada oferta de transport públic a curt termini, que garanteixi la mobilitat necessària i que eviti aglomeracions a cada etapa de la desescalada del confinament.	✓	
Monitorar la demanda en temps real i aplicar sistemes tecnològics per conèixer l'ocupació real dels transports públics, amb o sense crisi sanitària, i desenvolupar les polítiques anteriors.	✓	
Garantir la seguretat sanitària al transport públic, de forma anàloga a com s'hauria de fer als supermercats, centres de treball i altres espais comuns.	✓	
Sempre que es compti amb l'aval científic i mèdic, estudiar l'establiment de l'obligatorietat de les mesures d'autoprotecció en espais comuns del transport públic i assegurar la disponibilitat dels mitjans necessaris.		✓
Incrementar la velocitat comercial de l'autobús per donar més capacitat mantenint una baixa ocupació. Ampliar el nombre, la dimensió i la protecció dels carrils bus a les zones urbanes, i prioritzar-los semafòricament. Convertir el carril esquerre a carril BUS-VAO a totes les autopistes d'accés a Barcelona i accessos a Barcelona i altres grans ciutats.	✓	✓
Taxa Covid-19 per finançar urgentment l'increment de dèficit del transport públic, mitjançant l'agrupació de taxes ja previstes (lleis de finançament del transport públic i del canvi climàtic), gravàmens sobre els vehicles, combustibles fòssils, peatges i aparcaments.	✓	
Desplegament efectiu de l'European Green Deal com a eina per a la motor del creixement econòmic.		✓
Prevenir la seguretat als carrers davant del nou clima de convivència i manca de cohesió social que es pugui generar amb el desconfinament.		✓

3. COHESIÓ SOCIAL

La diagnosi i les propostes d'actuació que es recullen en aquest àmbit abasten els temes de salut, la situació específica de les dones migrades, les violències masclistes i l'habitatge.

Salut:

Diagnosi:

Es fa referència tant a l'exposició al COVID-19 com de l'accés a la salut i dels impactes que el confinament i la crisi sanitària pot tenir en la salut de les dones.

- Les dones componen gran part de les plantilles sanitàries, de neteja, serveis socials i d'atenció a les persones, de cures i són la majoria del personal en supermercats i botigues.

Això indica que, tot i que sembla que les dones són lleugerament més resistents al COVID-19, tenen més possibilitats de contagi i es troben més exposades al virus per les seves activitats laborals. Un col·lectiu especialment vulnerable és el de les treballadores de la llar en règim intern, amb o sense contracte laboral, que allarguen les seves jornades i queden obligades al confinament amb les famílies amb qui treballen sense disposar de les mínimes condicions de prevenció, seguretat i salut i atenent sovint a població de risc o directament contagiada pel virus.

- La pandèmia del COVID-19, ha impactat en un sistema sanitari que ja partia d'una precarització dels pressupostos en matèria de salut generada per les mesures d'austeritat i les retallades en despesa social que es van imposar com a sortida de la crisi financera del 2008 i que va donar com a resultat la fragilització del dret a la salut.
- Tot i que l'accés a la salut és universal, existeix la preocupació que les persones no empadronades només puguin accedir a l'atenció sanitària d'urgència en cas de gravetat, dificultant la capacitat de reduir els contagis.
- Degut a la diversitat lingüística i cultural, hi ha sectors de la població que poden haver tingut més dificultats a l'hora d'aplicar criteris de confinament, higiene i prevenció del Covid-19.
- S'ha denunciat l'atenció inadequada a algunes persones amb discapacitat infectades per Covid-19 i això ha generat patiment i inquietud entre les persones amb discapacitat i les seves famílies en quant als protocols que s'han aplicat i les respostes sanitàries donades.
- Salut sexual i reproductiva:
  - Les mesures de restricció de moviments i de confinament poden haver agreujat encara més les barreres per a l'atenció a la salut sexual i reproductiva, fent que per exemple, no s'hagi pogut accedir a anticonceptius orals d'emergència.
  - Amb tot, a Catalunya, el Departament de Salut ha fet una regulació especial a través de la qual s'ha agilitzat l'accés a serveis d'interrupció de l'embaràs reduint a una les visites als centres de salut necessàries i recolzant el procés via telemedicina.
- A nivell psicològic i emocional el confinament està afectant moltes dones, i les seves filles i fills a càrrec. Aquesta situació no només repercuteix de manera immediata, sinó també a curt i mitjà termini, manifestant-se amb símptomes d'ansietat, angoixa davant els deutes, insomni, sentiments de desesperança, frustració i incertesa, que han d'afrontar.
- Dones amb addiccions:
  - El consum es produeix de forma menys segura en termes higiènics i sanitaris, amb pitjors efectes no desitjats, síndromes d'abstinència i més possibilitats de sobredosi.
  - S'han aturat els ingressos a centres de desintoxicació i tractament no ambulatori.
  - Els trastorns de salut mental afegits a les addiccions poden haver-se incrementat.
- Les restriccions de moviment acompanyades de mesures punitives i sancionadores poden haver afectat de manera desproporcionada a aquells col·lectius més vulnerabilitzats i més

estigmatitzats com són les persones transgènere, les persones vivint amb VIH i les treballadores sexuals que s'enfrontaran a major grau de violència institucional.

Propostes d'actuació:

Actuació	Termini	
	Emergència / Curt	Mig
Garantir la provisió d'elements i material sanitari de protecció i prevenció (guants, mascaretes, tests,...) a les treballadores de residències geriàtriques, de la llar i les cures, de neteja, de supermercats, etc. A totes les persones vinculades als serveis essencials i equips de protecció civil.	✓	
Garantir que les comunicacions sobre salut pública i prevenció estiguin disponibles en diversos idiomes, amb un llenguatge senzill i amb formats accessibles per a totes, assegurant que arriben també a dones que viuen en centres i a dones que exerceixen la prostitució.	✓	
Garantir el dret a la salut per a totes les persones, sigui quina sigui la seva situació legal i administrativa, incloent la salut sexual i els drets sexuals i reproductius de totes les dones assegurant la llibertat, la diversitat en les maneres de viure i estimar i garantint el seu lliure exercici.	✓	
Cal invertir tant en recursos assistencials com residencials, i posar en valor la qualificació i retribució que han de tenir els professionals que els atenen, especialment en l'atenció domiciliària.		✓
Reforçar el paper dels PIAD per poder donar suport emocional i acompanyar les dones.	✓	
En el pla de desconfinament, cal poder testar gradualment a tota la població, per assegurar que no hi hagi una revifada de la pandèmia a Catalunya.		✓
Detectar i prevenir casos de persones grans soles, migrades, aïllades i sense cures per oferir-los-hi atenció des dels serveis i programes municipals.	✓	
En el cas de les dones amb addiccions: <ul style="list-style-type: none"> • Garantir opcions d'habitatge segur adaptades a les diferents persones i circumstàncies. • Assegurar l'accés a alimentació, higiene i protecció. • Oferir serveis d'atenció a persones amb problemes relacionats amb drogues, integrals i holístics. • Activar serveis per a la detecció, atenció i seguiment de les situacions de violència masclista vers les dones i persones de gènere dissident en múltiples situacions de vulnerabilitat. • Desplegar mesures de caràcter econòmic adreçades a les persones amb economies basades en treball informal i els serveis d'acompanyament. 	✓	✓
Garantir l'accés de les dones i persones LGTBIQ+, indistintament de la seva situació administrativa, als serveis de salut sexual i reproductiva necessaris i integrals durant la crisi.	✓	✓

Garantir que la xarxa de centres d'atenció primària i centres especialitzats en salut sexual i reproductiva abasti la totalitat del territori i romanguin oberts oferint serveis i atenció durant el temps que duri la crisi.	✓	
Facilitar l'accés a l'avortament amb un màxim d'una sola visita al centre o servei de salut i el seguiment via telemedicina per reduir els riscos d'exposició al contagi de dones i professionals.		✓
Facilitar, quan sigui possible i recomanat, l'accés a l'avortament farmacològic a casa sense haver de sortir i amb seguiment via telemedicina.		✓
Garantir les mesures de protecció i suport psicològic necessàries per al conjunt de professionals que ofereixen serveis de salut sexual i reproductiva.		✓
Obrir canals d'informació de qualitat, assequibles, accessibles i adaptats sobre els serveis de salut sexual i reproductiva per a tota la població.		✓
Garantir l'accés a productes de salut reproductiva com articles de salut menstrual, anticonceptius orals, condons, espermicides i lubricació.		✓
Garantir l'atenció durant l'embaràs, el part i el puerperi.		✓
Exigir la rendició de comptes a les empreses sobre la cadena de subministrament i la disponibilitat de tractaments de salut sexual i reproductiva per als propers mesos.		✓
Garantir una resposta construïda des d'un enfocament d'interseccionalitat i de drets humans que permeti identificar totes les possibles opressions per garantir no deixar ningú enrere. Això ha d'incloure específicament als col·lectius més vulnerabilitzats: les dones migrades en situació administrativa irregular, les persones transgènere, les treballadores sexuals, etc.		✓
Garantir que les defensores de drets sexuals i reproductius siguin part essencial de les respostes i mesures que s'implementin durant i posteriorment a l'emergència.		✓
Garantir la revisió dels protocols de salut per tal de retirar criteris de cribratge i accés a tractaments mèdics per raons d'edat o de grau d'autonomia personal que actuen com a mesures discriminatòries a través de la creació de comissions bioètiques.		✓
Poder donar resposta a l'augment de la demanda d'avortaments i mètodes anticonceptius.		✓
Mantenir l'accés telemàtic al procés d'interrupció de l'embaràs i remoure els obstacles que permetin accedir a l'avortament amb les millors condicions.		✓
Consecució del finançament de mètodes anticonceptius de manera gratuïta i fer una atenció i dispensació més accessible.		✓
Articular accions de detecció i abordatge de les ITS, que es tornarem a trobar de nou en el post covid.		✓
Planificar accions per preveure i abordar les noves formes de relacions sexuals que apareixeran a partir de l'actual situació.		✓
Desplegar al màxim les competències municipals per influir en el marc del Consorci Sanitari i consolidar els avenços que s'han	✓	✓

pogut aconseguir en aquestes circumstàncies, com l'establiment del nou circuit d'accés a les targetes sanitàries o l'accés telemàtic a l'avortament (que caldria preservar i mantenir), i trobar-ne de nous, per tal de facilitar la regularització de la salut universal per tothom, com a dret per a tothom i com a una qüestió de salut pública.		
---	--	--

Dones migrades:

Diagnosi:

- Les dones migrades es troben amb dificultats per a la gestió del tràmits d'empadronament (obstacles o lentitud del procés).
- Tot i que l'accés a la salut actualment és un dret universal, preocupa que les dones en situació irregular i no empadronades únicament puguin accedir a atenció sanitària d'urgències en cas de gravetat, no de contagi.
- S'ha denunciat que durant l'estat d'alarma s'ha produït un augment de les identificacions policials en l'espai públic per motius racials.
- Els col·lectius de dones migrades, atenent a diversitats lingüístiques i culturals, poden tenir majors dificultats d'accés a la informació, serveis i recursos.

Propostes d'actuació:

Actuació	Termini	
	Emergència / Curt	Mig
Facilitar l'empadronament d'urgència de totes les dones migrades que viuen a la ciutat.	✓	
Facilitar empadronaments automàtics, ja sigui gestionats pels propis recursos d'atenció o per les entitats socials, de manera telemàtica i amb resultats immediats.	✓	
Prescindir del requisit d'empadronament per a l'accés a serveis o recursos municipals.	✓	
Vetllar pels drets de les persones en situació administrativa irregular (controls policials en l'espai públic, accés a serveis municipals d'atenció a ciutadania, etc.)	✓	
Evitar els controls d'estrangeria, amb instruccions clares als cossos policials per no requerir la situació administrativa en cap cas.	✓	
Proporcionar missatges clars als cossos policials i al personal de seguretat respecte els requeriment basat en perfils racials, de classe o de gènere.	✓	
Reforçar la disponibilitat en diferents idiomes (ex: xinès, urdú,	✓	

etc.) dels serveis i recursos de l'Ajuntament. Reforçar també la difusió per diferents canals, més enllà del web institucional (ex: ràdios locals, arxius compartibles per xarxes socials, etc.)		
Regularització administrativa per a les dones migrades, garantint al seu accés al mercat de treball; vetllant pel seu dret a l'habitatge; reforçar els dispositius d'assessorament i suport ; i augmentar els projectes de formació i d'inserció laboral...	✓	

Violències Masclistes

Diagnosi:

- Amb l'augment de les pressions econòmiques, socials i la por a les conseqüències de la crisi del COVID-19, així com el context de confinament i convivència forçada, es pot donar un increment de la violència masclista.
- En aquest context s'ha agreujat també la violència econòmica a través de l'impagament de deutes, hipoteques, pensions, etc. Malgrat que el jutjat hagi emès sentència, els maltractadors poden utilitzar aquests elements per imposar el seu control sobre les dones.
- Les mesures de confinament i limitació de la circulació ciutadana estan suposant que moltes dones estiguin convivint de manera intensiva amb els seus agressors i/o puguin veure dificultat o impossibilitat l'accés als mitjans habituals de comunicació i denúncia de situacions de violència masclista.
- Aquesta dificultat es pot veure agreujada en perfils amb més dificultats d'accés a recursos, o en persones que necessiten acompanyament o mesures per assegurar l'accessibilitat universal (ex: dones grans que conviuen amb el seu agressor i no tenen accés a internet, ni recursos i/o competències digitals; dones amb discapacitat; dones en situació de pobresa i/o precarietat que no tenen accés a Internet o a dispositius telemàtics/virtuals; dones estrangeres o en situació administrativa irregular, etc.).
- Aquest context també dificulta el possible accés a xarxes familiars, comunitàries i laborals que podrien oferir contenció, suport i ajuda i actuen com a factors de protecció.
- L'aïllament domiciliari obligatori i la convivència durant 24 hores amb l'agressor és un factor de risc que no només afecta les dones sinó que també implica a les nenes i els nens: escolten, veuen i sofreixen la violència de primera mà. Es pot donar també anàlogament un augment de la violència i els abusos contra aquests menors.
- La limitació de la circulació ciutadana i l'establiment ha buidat els carrers de gent en determinades franges horàries, la qual cosa dificulta el control-vigilància de la comunitat que sovint obstaculitza o minimitza el risc de patir situacions de violència masclista a l'espai públic.
- Les respostes per abordar les violències masclistes estan tenint una mirada molt adultocèntrica i centrada en les dones, i aquest deteriorament de la situació de violència masclista també l'estan patint les filles i fills.

- Les treballadores sexuals pateixen una situació de no reconeixement i desprotecció que els impedeix accedir a ajudes laborals, els dificulta l'accés a l'habitatge i vulnerabilitza les seves condicions de vida. També en el procés de desconfinament seran un col·lectiu de risc de contagi (exposició sanitària) i de violència.
- Les entitats feministes del tercer sector i de l'Economia Social i Solidària (ESS) especialitzades en lluitar contra la violència masclista han demostrat una capacitat important de reacció i d'adaptació per tal de continuar oferint els seus serveis amb la màxima garantia de drets. Tanmateix, la crisi econòmica derivada de la crisi sanitària pot ser devastadora per aquestes entitats, que, a més, depenen en bona mesura de les subvencions i contractacions públiques, que ara mateix s'han suspès o paralitzat.
- Hi ha una certa descoordinació i solapament entre administracions i entitats especialitzades en atenció de la violència masclista.

Propostes d'actuació:

Actuació	Termini	
	Emergència / Curt	Mig
Garantir la intervenció integral a les dones en situació de violències masclistes, respectant els fons del Pacte d'Estat contra la violència de gènere tal i com estaven previstos, i que no es traslladin a d'altres emergències.	✓	
Coordinar les actuacions de les administracions públiques i oferir missatges clars a les dones, minimitzant confusió, duplicacions i sobrecàrrega informativa.	✓	
Assegurar que l'atenció policial (Mossos d'Esquadra i Guàrdia urbana de Barcelona) que es dona a les dones en aquest moment sigui l'adequada en situacions de violència masclista i no revictimitzi, mitjançant la coordinació amb professionals i serveis especialitzats en atenció a la violència masclista.	✓	
Millorar l'accés a la informació i als recursos i serveis públics sobre els serveis d'atenció a la violència masclista, a través de campanyes de difusió uniformes i coordinades entre els serveis municipals, i que vetllin per l'accessibilitat universal:	✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Unificar els missatges als diferents canals respecte als recursos d'emergència d'atenció a dones en situació de VM, en relació a les pròpies dones i en relació a: població en general, farmàcies i comerços de proximitat. 	✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Vetllar per a què no es confonguin els telèfons d'atenció: garantir la coordinació interadministracions i centrar el focus en 016 i 900. 	✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Difondre material de sensibilització i oferir eines per a la ciutadania general i pels comerços que incloguin recomanacions i pautes d'actuació per acompanyar/ajudar a les dones que 	✓	

pateixen violència masclista sense revictimitzar-les.		
<ul style="list-style-type: none"> Repensar els canals i mitjans de difusió i utilitzar els que les dones que estan confinades amb agressors (i que no estan vinculades a entitats) poden accedir amb més facilitat: TV, ràdio, Facebook... 	✓	
<ul style="list-style-type: none"> Desplegar mecanismes el màxim d'accessibles possible (en quant a difusió, formats, gratuïtat, etc), per tal d'arribar a les dones que no estaven sent ja ateses i a les situacions emergents de violència que es puguin donar. 	✓	
Detectar i incorporar a les xarxes comunitàries i veïnals en aquesta tasca de detecció i acompanyament en situacions de violència masclista. Això implica proporcionar eines a la comunitat per realitzar aquesta detecció, difusió i acompanyament.		✓
Preveure la prevenció i abordatge de violències masclistes més enllà de la llar: atendre a la seguretat de les dones i prevenir les violències masclistes a l'espai públic.	✓	
Valorar posar en marxa el contestador telefònic del SARA per poder agendar trucades fora de l'horari del servei (i facilitar, així, l'accés de les dones).	✓	
Revisar els protocols de valoració de risc per flexibilitzar i no deixar fora la violència psicològica.	✓	
Revisar els requisits d'accés a les prestacions de Serveis Socials per poder fer front a situacions de vulnerabilitat de les dones.	✓	
Oferir i/o reforçar el suport i acompanyament a infants i joves que pateixen violència masclista.	✓	
Elaborar un pla de contingència per part de les administracions perquè el teixit d'entitats petites de l'ESS i/o de la xarxa feminista no desaparegui o quedi greument danyat. El pla haurà d'incloure ajudes directes per a la seva supervivència econòmica, facilitació i agilització en els tràmits de subvencions i contractació pública, coordinacions en les actuacions, etc.).	✓	
Preveure ajuts econòmics i recursos per les dones que exerceixen la prostitució, i que no estan vinculades a la Unitat municipal contra el Tràfic d'Éssers Humans.	✓	
Mantenir l'aposta per l'abordatge de la violència sexual.	✓	✓
Prioritzar accions de prevenció i abordatge de la violència a l'àmbit laboral i l'assetjament a les empreses.	✓	✓

Habitatge

Diagnosi:

- La crisi econòmica derivada de la crisi sanitària del COVID19 està agreujant situacions de pobresa i precarietat a les llars: l'ús de molts subministraments energètics (llum, aigua i gas) s'han disparat i això significa més despesa per a la llar, en un moment on s'està produint un allau d'acomiadaments, d'EROs i ERTOS, i/o de gran incertesa laboral.

- La crisi també pot comportar que s'accentuin situacions extremes pel que fa a l'accés a un habitatge digne: dificultats de pagaments de lloguers, hipoteques, subministraments; possible augment del sensellarisme (trobar-se sobtadament sense llar) o dificultats per la derivació a allotjaments d'urgència per motius de violència masclista (amb alternatives habitacionals disponibles que siguin dignes i puguin complir amb els requisits sanitaris per evitar la propagació del COVID19).
- Les dones que presenten més risc de patir situacions de pobresa i precarietat també pateixen més situacions de pobresa energètica. En concret, les persones solteres, vídues, separades i divorciades tenen una major probabilitat d'estar experimentant pobresa energètica, i aquest risc és clarament superior en el cas de famílies monomarentals. També s'ha de prestar especial atenció a les llars de persones d'avançada edat, que en major proporció estan integrades per dones.
- L'emergència habitacional té la seva màxima expressió en els desnonaments, que actualment s'han paralitzat temporalment.
- En els processos de desnonament o impagaments continuats de lloguer o hipoteca les dones es troben també sobrerrepresentades, fet especialment preocupant per les dificultats que tenen posteriorment per accedir a un nou habitatge en condicions dignes.
- **Vulnerabilitat de les dones trans per manca de treball i d'habitatge.**

Propostes d'actuació:

Actuació	Termini	
	Emergència / Curt	Mig
Instar a les autoritats competents a legislar sobre el preu del lloguer per tal d'establir un preu màxim per sobre del mercat, per evitar l'endeutament de les famílies.		✓
Instar a establir una moratòria en el pagament de lloguers, hipoteques i subministraments per a totes les dones que es trobin sense ingressos i/o acollides a les mesures d'emergència social, mentre duri la crisi sanitària, aturant qualsevol mesura de desnonament sense alternativa habitacional. La moratòria no pot significar, però, un endeutament amb les entitats financeres, sinó que quan es tracti de petits arrendadors o arrendadores ha de ser l'Estat, les diferents administracions de les comunitats autònomes i/o els municipis qui s'ha de fer càrrec, i quan es tracti de propietaris com els grans fons financers o els bancs, exigir que ho assumeixin ells.	✓	
Garantir habitatge social immediat per a les dones soles i amb famílies monomarentals que estan vivint en condicions de precarietat habitacional, ampliant les places d'emergència i els recursos d'habitatge d'inclusió de les entitats socials.	✓	
Implementar recursos habitacionals d'urgència específics per a les dones sense llar que suposin una protecció real i efectiva a les situacions de violència masclista que s'estan produint, també durant la crisi i en els recursos mixtes oberts.	✓	

Garantir l'allotjament urgent per dones en situació violència masclista en hotels, apartaments turístics, però evitant els albergs.	✓	
---	---	--

Altres

Actuació	Termini	
	Emergència / Curt	Mig
Donar suport a les activitats d'acció comunitària per crear xarxes de suport mutu.	✓	✓
Revisar el model d'atenció residencial on no només treballen sinó que viuen moltes dones.		✓
Reforçar els serveis d'atenció socials bàsics, i la revisió dels criteris d'accés a les prestacions, en especial en les situacions de persones sense empadronament.		✓
Tenir en compte en les situacions de les dones preses.	✓	✓
Abordar el plus de violències i explotació que el confinament està suposant per a moltes dones en situació de prostitució.	✓	
Contemplar mesures concretes que permetin que la sortida del confinament pugui ser per a moltes dones, si així ho desitgen, una sortida de la prostitució.	✓	
Donar prioritat a l'abordatge de polítiques de gènere amb una mirada interseccional, que posi com a primera prioritat de la llista a les dones sense papers i amb major situació de vulnerabilitat.	✓	✓
Consolidar actuacions municipals vers les dones que s'han dut a terme en l'actual escenari d'emergència, com la posada en marxa de serveis i programes per dones sense llar i consumidores de drogues. Aprofitar la nova situació perquè les noves inversions i abordatges no s'aturin i es puguin sostenir en el temps.	✓	✓
Reforçar el sector de serveis socials: alimentació i lloguers, en l'emergència, i post emergència, doncs moltes famílies es veuran afectades.	✓	✓

4. CULTURA, EDUCACIÓ, CIÈNCIA I ESPORTS

Diagnosi:

- Una important barrera de les dones per l'ocupació cultural és que tenen una major càrrega del treball domèstic i de cures. Davant la crisi del COVID-19 la conciliació familiar s'agreuja per les dones i, per tant, augmenten les dificultats per poder treballar en diferents esdeveniments i activitats culturals.
- En l'àmbit social i comunitari manca contacte freqüent i fluït amb les administracions públiques.

- El tancament de centres educatius representa un risc important per l'educació i la seva funció en la igualació d'oportunitats.
- Més enllà de l'emergència immediata, cal pensar amb la importància a nivell estructural té l'educació. Paper essencial de les escoles com elements amables i acollidors, en l'acompanyament educatiu essencial i prioritari per a l'abordatge de la coeducació i les desigualtats (on també tenen un paper essencial les dones).
- Existeix una bretxa tecnològica que viuen les nenes a les llars doncs són les últimes en tenir accés a les eines tecnològiques.
- Augment de consum de pornografia infantil durant el confinament.

Propostes d'actuació:

Actuació	Termini	
	Emergència / Curt	Mig
Crear programes de suport a associacions culturals de dones amb l'objectiu de compartir i detectar idees, necessitats i propostes en matèria d'igualtat i cultura davant la crisi del COVID-19.	✓	✓
Realitzar un estudi de seguiment de la participació de les dones a la programació de la ciutat a partir del COVID-19.		✓
Quan sigui possible la celebració d'esdeveniments culturals, oferir espais i serveis de cures per a les persones artistes que treballin en els esdeveniments de la ciutat.		✓
Reorganitzar el calendari dels grans esdeveniments culturals en horaris flexibles i adaptats a les necessitats relacionades amb els treballs de cura de les persones artistes.		✓
Reforçar el treball en xarxa amb les entitats de dones de l'àmbit social i comunitari (ex: suport i col·laboració amb la xarxa d'entitats i organitzacions socials que ofereixen atenció i acollida a persones migrades).	✓	
Realitzar des dels centres educatius accions específiques de vincle i acompanyament educatiu de les famílies més vulnerables a través de figures de referència i contacte telefònic constant (Famílies monoparentals, NESED, receptores d'ajuts socials, etc.)	✓	
Els programes d'estiu han d'estar oberts tot l'estiu i prioritzar les famílies d'entorns més vulnerables.	✓	
Obrir una línia de subvenció especial per a AMPAs de centres situats en entorns vulnerables que treballin des d'una lògica inclusiva.		✓
Garantir la connexió per part de l'alumnat de primària i secundària per seguir el curs, en especial en els entorns i famílies amb menys recursos econòmics on s'està agreujant l'esclatxa ja existent l'àmbit de "dona i tecnologia".		✓
Dotació de mitjans a les escoles públiques.		✓

Necessitat de dur a terme campanyes de sensibilització davant l'augment de consum de pornografia infantil durant el confinament.		✓
Prioritzar l'abordatge d'un treball transversal entre educació i feminismes de les polítiques municipals.		✓
Donar prioritat a les polítiques d'educació i cultura.		✓

DOCUMENT DE TREBALL

BIBLIOGRAFIA I REFERÈNCIES

- Carta Oberta de Dones Visuals *La importància dels feminismes en la resolució de la crisi* del 17 d'abril del 2020. Consultable a: <https://donesvisuals.cat/la-importancia-dels-feminismes-en-la-resolucio-de-la-crisi/> (darrera entrada 08/05/2020).
- Comunicat del Consell Municipal d'Immigració de Barcelona davant l'emergència per coronavirus COVID-19 del 3 d'abril del 2020. Consultable a: <https://media-edg.barcelona.cat/wp-content/uploads/2020/04/07123853/Comunicado-CMIBLargo2-4-2020.pdf> (darrera entrada: 28/04/2020).
- Comunicat de la Plataforma Diverses8M. Consultable a: <https://twitter.com/migrantes8/status/1251122085138751489?s=08> (darrera entrada: 28/04/2020).
- Comunicat d'entitats feministes davant la crisi del COVID-19. Consultable a: <https://fundacioalternativa.cat/violencia-masclista-no-satura-davant-covid-19/> (darrera entrada: 28/04/2020).
- Comunicat de Promoció del Transport Públic. Consultable a: <https://transportpublic.org/covid19-2/> (darrera entrada: 8/05/2020)
- *Decàleg per a la recuperació socioeconòmica dels Municipis de Catalunya*. Associació Catalana de Municipis i Federació de Municipis de Catalunya. Consultable a: https://www.acm.cat/sites/default/files/manual_uploads/acm/decleg_recuperacio_socioeconomica.pdf (darrera entrada: 08/05/2020).
- *Declaració feminista davant la crisi provocada per la Covid-19*. Fòrum Hipàtia. Consultable a: <https://www.50a50.org/wp-content/uploads/2020/04/Declaraci%C3%B3-feminista-Covid-19.pdf> (darrera entrada: 28/04/2020).
- *Drets Sexuals i Reproductius en temps de la COVID-19*. L'Associació de Drets Sexuals i Reproductius. Consultable a: <https://lassociacio.org/wp-content/uploads/2020/04/CAT-Drets-Sexuals-i-Reproductius-en-temps-de-la-COVID-19.pdf> (darrera entrada: 08/04/2020).
- *En la crisi del Covid-19, visibilitzem la precarietat amb perspectiva de gènere*. Grup de treball de Violències Masclistes del CNDC. Consultable a: http://dones.gencat.cat/web/.content/02_institut/12-cndc/Altres_doc/PRECARIETAT-CNDC.pdf (darrera entrada: 28/04/2020).
- *La resposta col·lectiva és la millor recepta contra el Coronavirus*. Ca la Dona. Consultable a: https://caladona.org/wp-content/pujats/2020/03/Manifest-Caladona-Covid19_baixa.pdf (darrera entrada: 08/05/2020).
- *Las mujeres no deben pagar el precio para COVID-19! Poner la igualdad entre mujeres y hombres en el corazón de la respuesta a COVID-19 a través de Europa*. Informe de política del Lobby Europeu de Dones. Abril de 2020. Consultable a:

<https://lobbyeuropeoespana.com/2020/04/17/politica-lem-covid-19-en-mujeres/>
(darrera entrada: 08/05/2020).

- *Les dones no podem esperar més. Carta a l'Alcaldessa Ada Colau.* Grup de Treball de Violències masclistes del Consell de Dones de Barcelona. Abril 2020.
- *Manifest per a una Barcelona amb carrers amb prioritat per vianants i ciclistes que incorpori una perspectiva feminista.* Consultable a: <https://sindominio.net/bicifeminista>
(darrera entrada: 07/05/2020).
- Manifestos i articles del Sindicat de Llogateres de Catalunya. Consultables a:
<https://sindicatdellogateres.org/es/category/articulos/comunicats/>
<https://sindicatdellogateres.org/es/valoracion-urgente-de-las-medidas-aprobadas-por-el-gobierno/> (darrera entrada 08/05/2020).
- *Obrim l'educació. Mesures de xoc i reformes prioritàries davant la crisi de la COVID-19.* Fundació Jaume Bofill. Consultable a: https://obrimeeducacio.cat/uploads/docs/b/z/e/syr-agendamesures-educativescovid19_160420.pdf (darrera entrada: 8/05/2020).
- *Recomanacions per a l'acollida durant el confinament... I més enllà.* Metzineres, Entorns Aixopluc per a Dones que Usen Drogues Sobrevivint Violències. Consultable a: <https://metzineres.maadix.org/nextcloud/index.php/s/4rYi6dEcRatqkeP> (darrera entrada 28/04/2020).